

FOLKETINGET

Rejserapport af Finansudvalgets rejse til Washington D.C.

Tid: Den 3.-9. marts 2024
Sted: Washington D.C., USA
Deltagere: Simon Kollerup (S), fmd., Benny Engelbrecht (S), Mogens Jensen (S), Anne Paulin (S), Hans Andersen (V), Henrik Frandsen (M), Hans Kristian Skibby (DD), Ole Birk Olesen (LA) og Christina Olumeko (ALT)
Ledsaget af: Birgitte Smith Lange, økonomisk konsulent, Aicha Esdam, udvalgsassistent og Mads Fallesen, udvalgssekretær

15. april 2024

Formål

Formålet med rejsen var at få en status på den aktuelle situation og fremtidsudsigter for den amerikanske og globale økonomi. Udvalget ønskede derudover at få indblik i den indenrigspolitiske situation, det kommende præsidentvalg og det transatlantiske samarbejde.

J.nr.: 23-001348-3

Væsentligste punkter fra besøget

Amerikansk økonomi og indenrigspolitik

Med en vækst i BNP på 2,5 pct. i 2023, stærkt aftagende inflation, flere jobs og faldende ledighed står den amerikanske økonomi stærkt – også stærkere end forventet. Dette skaber bl.a. forventninger om snarlige rentenedsættelser, om end det forventes at ske i et noget lavere tempo end, hvad der tidligere er set.

Biden har desuden lanceret flere initiativer med henblik på at accelerere økonomien frem mod det kommende valg med udgangspunkt i fremgang for middelklassen, jf. lanceringen af »Bidenomics«. Flere af initiativerne var omdrejningspunktet for drøftelser på møder. Med både Inflation Reduction Act (IRA) – en klimapakke med investeringer, subsidier og skattefradrag – og Chips Act – investeringspakke i halvlederindustrien m.v. – håber præsidenten på en fortsat økonomisk gunstig udvikling i USA, som også vil gavne hans chancer for genvalg.

Formålet med IRA er at reducere USA's CO₂-udledning med 50 pct. i 2030. Der investeres i den anledning 369 mia. dollars i klima, vedvarende energi og produktion over de næste 10 år. IRA er særlig møntet mod amerikanske virksomheder, og har mødt kritik for at være for protektionistisk. På den anden side åbnes også muligheder for dansk erhvervsliv. Virksomhedsrepræsentanter gav således udtryk for, at IRA var en direkte årsag til fremtidig placering af

deres investeringer i USA. Erhvervslivet har taget godt imod initiativet samtidig med, at IRA i særdeleshed gavner Republikanske stater. På den baggrund vurderes det, at IRA vil overleve et eventuelt præsidentskifte i en eller anden form. Det på trods af at tidligere Præsident Donald Trump har annonceret, at han vil trække pakken tilbage, hvis han bliver valgt, jf. også afsnittet »Præsidentvalg 2024«.

Flere mødeparter nævnte også, at erhvervslivet har taget endnu bedre imod IRA'en end forventet, og lige nu pågår der en diskussion af omkostningsestimaterne af IRA'en, der peger i retning af, at provenuskønnet er væsentligt forværret, og at der endnu er væsentlige uklarheder ifbm. fortolkningen af IRA. Desuden kan pakken vise sig at møde væsentlige implementeringsudfordringer herunder mangel på ressourcer til at føre pakken ud i livet. Selv hvis pakken ikke trækkes tilbage under Trump, kan Trump vælge at bremse udmøntningen.

Under besøget spurgte delegationen også ind til USA's gæld på næsten 100 pct. af BNP, men i modsætning til hvad vi kender fra danske forhold, skaber den store gæld ikke bekymringer, hvilket formentlig skyldes tiltroen til dollaren. Biden har et ønske om at nedbringe gælden og føre en ansvarlig økonomisk politik, hvorfor der ifølge administrationen også vil være mange ønsker, som ikke opfyldes. Men i et valgår, må det nok betegnes som urealistisk, at præsidenten vil indføre en decideret stram økonomisk politik.

Kongressen er præget af markante magtkampe og hårde forhandlinger om budgetter og støttepakker. Det føderale budget for 2024 er endnu ikke vedtaget, men man undgik en nedlukning ved at forlænge det nuværende budget, som ellers ville udløbe den 8. marts 2024.

Den fremtidige amerikanske Ukraine-støtte er blevet en brik i den indenrigspolitiske situation. Biden forsøger i øjeblikket at få en stor donationspakke til Ukraine vedtaget i Kongressen. Biden har kædet forslaget sammen med midler til Israel og markante midler til immigrationsområdet og til beskyttelse af USA's sydlige grænse i et forsøg på, at få republikanerne til at stemme for den samlede pakke. Biden-administrationen vurderer da også, at der vil være et flertal, hvis pakken kommer til afstemning, men det blokeres for nuværende af den republikanske formand for Repræsentanternes Hus, Mike Johnson.

Global økonomi og samarbejde

IMF og Verdensbanken vurderer, at den globale økonomi fortsat vil være præget af lav økonomisk vækst i både Europa, Kina og særlig i det globale syd, hvor stor gæld og lave kreditvurderinger skaber dårlige muligheder for vækst.

Den generelt lave økonomiske vækst i Europa vurderes især at skyldes den økonomiske situation i Tyskland, som kan være på vej i recession, og høje energipriser.

Krigene i Ukraine og Israel-Palæstina øger risiciene for en langsom fremgang. Man vil dog formentlig – i et år hvor over 60 lande afholder valg – se højere offentlige udgifter, hvilket kan være godt på kort sigt, men skabe risici på længere sigt.

IMF udtrykte desuden, at de er imponerede over Danmarks hurtige økonomiske genopretning efter pandemien i modsætning til andre lande. IMF mener dog, at Danmark bør være opmærksom på, den store betydning Novo Nordisk har for Danmarks BNP, idet Danmark uden Novo Nordisk kan nærme sig recession. IMF anbefaler desuden, at Danmark forsat fører en stram finanspolitik.

Med hensyn til handelssamarbejdet ser det ud til, at USA har forladt det klassiske fokus på at øge eksport og international samhandel, for i stedet at føre en protektionistisk politik bl.a. inden for forsyningsikkerhed og for at nedbringe sårbarhed for udenlandske investeringer fra f.eks. Kina. Biden-administrationen har også indført »Buy America«-betingelser i offentlige indkøb og i visse private indkøb.

Det transatlantiske samarbejde og forholdet til EU står dog fortsat godt under Biden-administrationen, mens flere mødeparter så mere skeptisk på samarbejdet, hvis Trump vinder valget. Særlig forsvarsudgifter og tilgangen til investeringer i den grønne omstilling, vil være problematiske forhold. Der lød derfor også fra flere anbefalinger om, at Europa bør investere mere i sig selv og den grønne omstilling og blive mindre afhængige af USA, herunder for at kunne være i stand til at levere et militært svar uden USA.

Præsidentvalg 2024

Mange af møderne under besøget kredsede naturligt om det kommende præsidentvalg. USA's tidligere præsident Donald Trump vandt Republikanernes primærvalg, hvorfor præsidentvalget igen bliver et opgør mellem Biden og Trump. Bidens udfordringer vurderedes at være hans alder og mentale svaghed, mens Trumps svaghed synes at være hans personlige karakter og i et vist omfang også hans alder.

Biden kickstartede sin kampagne med sin State of the Union-tale, som blev vurderet som en meget stærk tale, og en god start på præsidentens valgkamp.

De store temaer i valgkampen forventes at være illegal migration, abort og som altid udviklingen i den amerikanske økonomi. Mens første emne forventes at være i Trumps favør, forventes de to øvrige emner at være til Bidens fordel.

Den gode økonomiske situation vil dog kun være til fordel for Biden, hvis han formår at overbevise de amerikanske vælgere om, at det går godt. For på trods af, at USA står stærkt økonomisk, viser målinger, at befolkningen på trods af reallønsvækst har en oplevelse af at stå dårligere økonomisk under Biden end under Trumps præsidentperiode. Det vurderes, at opfattelsen især skyldes de stigende priser som følge af inflationen, hvor vælgerne »glemmer« at sammenligne med deres reallønsvækst. Bidens økonomiske initiativer frem mod valget skal derfor understøtte politikken, sørge for at få flere i arbejde, og at middelklassen oplever, at den gode økonomi har en direkte positiv påvirkning på dem.

Hvis Biden vinder valget, forventes den førte politik at fortsætte mere eller mindre uændret. Omvendt vil der, hvis Trump vinder valget, være et markant skifte i den førte politik. Trump har således allerede annonceret, at han vil udtræde af Paris-aftalen og tilbagerulle IRA, da han ikke mener, at der skal sættes på grøn energi, før det er mere rentabelt end fossile brændstoffer. Derudover må der forventes en mere protektionistisk politik, herunder at der indføres 60 pct. tariffes for import fra Kina, hvorfor også forholdet til Kina må forventes forværret betydeligt. Trump ser nemlig Kina og den amerikanske afhængighed af Kina, som en af de største trusler. I øvrigt et synspunkt som Biden-administrationen deler, men hvor Trump ønsker en mere hård linje, forsøger Biden-administrationen at opretholde dialogen og også samarbejde på nogle områder.

Et møde med American First Policy Institute understregede endvidere, at Trump anno 2024 er et helt andet sted end Trump anno 2016 fsva. forberedelser til at overtage præsidentembedet. I 2016 var han uforberedt på at vinde valget. Denne gang er der foretaget et stort analysearbejde, og der bliver allerede forberedt økonomiske planer, lovgivning, Presidential Decrees m.v. Trump har derudover annonceret, at et stort antal stillinger i administrationen skal nybesættes. Lister med emner til nye Trump-loyale embedsmænd er udarbejdet og potentielle nye embedsmænd ved at blive uddannet.

Fsva. NATO-samarbejdet er det ikke den umiddelbare vurdering, at Trump – såfremt han vinder valget – vil trække USA ud af NATO, men han vil med sikkerhed lægge pres på de øvrige NATO-lande for at leve op til de fastsatte mål.

Der er desuden udtalte bekymringer for, at demokratiet vil komme under betydeligt pres, hvis Trump vinder valget. Et af Bidens mest brugte argumenter er da også, at med Trump følger kaos.

I øjeblikket er Trump foran i meningsmålingerne, men det bliver tæt, og med stadig ca. 8 måneder til valget vil ingen spå om udfaldet.

Hvis Trump modsat ikke vinder valget, må det forventes, at han ikke vil acceptere valget, hvilket også vil udgøre en betydelig udfordring for demokratiet.

Forberedelse og opfølgning

Udvalget fik gennem samtaler med aktører indblik i status for efterårets præsidentvalg og den politiske og økonomiske udvikling i USA. Besøget indbragte en generel viden, der kan bruges i det videre politiske arbejde.